

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Utlendingsdirektoratet

Nr.	Vår ref	Dato
G-02/2026	26/1155	17.04.2026

G-02/2026 – Ikrafttredelse av endringer i utlendingsforskriften § 7-5 a – avgrensning av personkretsen som omfattes av ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse for personer fordrevet fra Ukraina – menn i alderen 18 til 60 år

Kongen i statsråd vedtok 27. mars 2026 endringer i utlendingsforskriften (utlf.) § 7-5 a om midlertidig kollektiv beskyttelse for personer fordrevet fra Ukraina. Ordningen vil ikke lenger omfatte menn mellom 18 og 60 år, med mindre søkeren har foreldreansvar eller er verge, eller annet nært familiemedlem, for medfølgende barn eller barn i Norge og skal utøve omsorgen alene, eller er dokumentert fritatt fra eller åpenbart ute av stand til militærtjeneste i Ukraina. Det gjøres også unntak for søkere som tilbys medisinsk evakuering til Norge via EUs ordning for sivil beredskap (UCPM) eller er medfølgende pårørende til søkere som tilbys slik evakuering.

Endringene trer i kraft 4. mai 2026 og gjelder kun for personer som fremsetter søknad om beskyttelse i Norge etter denne dato. Asylsøkere fra Ukraina som etter den vedtatte forskriftsendringen faller utenfor ordningen med midlertidig kollektiv beskyttelse, kan få sin asylsøknad behandlet på ordinær måte etter utlendingsloven § 28 flg.

1. BAKGRUNN

Utlendingsloven (utl.) § 34 har regler om kollektiv beskyttelse i en massefluktsituasjon. Det følger av bestemmelsen at Kongen i statsråd kan beslutte at det skal gis kollektiv beskyttelse for en bestemt personkrets/i en bestemt situasjon. Det ble i statsråd 11. mars 2022 besluttet å etablere en slik ordning for personer fordrevet fra Ukraina.

Ordningen fremgår av utlf. § 7-5 a, og gjelder inntil Kongen i statsråd beslutter at den ikke gjelder lenger.

Ettersom tiden går, er det etter departementets syn både ønskelig og nødvendig i større grad å likebehandle fordrevne fra Ukraina med asylsøkere fra andre land og normalisere saksbehandlingen. Det er tidligere gjort endringer i forskriftens § 7-5 a som innebærer at ordningen blant annet ikke lenger omfatter nye søkere fra områder som utlendingsforvaltningen anser tilstrekkelig trygge.

Den primære begrunnelsen for innstrammingen vedtatt 27. mars er å redusere ankomstnivået, særlig av menn. Høye ankomster av ukrainske menn setter press på mottakstilbud, bosettingskapasitet og velferdstjenestene i kommunene. I tillegg til å redusere innvandringen til et akseptabelt nivå, er det ønskelig å redusere innvandringen av den gruppen som øker mest og som det må antas å være størst behov for i Ukraina. I februar 2026 rapporterte det ukrainske forsvaret at 200 000 soldater er ureglementert fraværende og at 2 000 000 har unndratt seg tjeneste. Det er i Norges og Europas sikkerhetspolitiske interesse at det ikke gis kollektiv beskyttelse til et høyt antall ukrainske menn som kunne ha spilt en viktig rolle i landets forsvarskamp mot Russland, og i å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner.

2. NÆRMERE OM ENDRINGENE

2.1 Generelt

Utlendingsforskriften § 7-5 a annet ledd er lovteknisk omarbeidet til en punktliste, der bokstav a og b viderefører eksisterende regler uten endringer. Det materielt nye ligger i bokstav c, som innebærer at første ledd, det vil si hovedregelen om at fordrevne fra Ukraina gis kollektiv beskyttelse, ikke gjelder dersom:

«søkeren er mann mellom 18 og 60 år, med mindre søkeren har foreldreansvar eller er verge, eller annet nært familiemedlem, for medfølgende barn eller barn i Norge og skal utøve omsorgen alene, er dokumentert fritatt fra eller åpenbart ute av stand til militærtjeneste i Ukraina, eller tilbys medisinsk evakuering til Norge via EUs ordning for sivil beredskap (UCPM) eller er medfølgende pårørende til søkere som tilbys slik evakuering»

Det bemerkes at unntaksregelen i annet ledd gjelder alle gruppene nevnt i første ledd bokstav a til d. Menn som uansett er avskåret fra kollektiv beskyttelse på grunn av *andre* begrensninger i utlf. § 7-5 a, må ikke nødvendigvis vurderes etter den nye bestemmelsen. Dersom det f.eks. er klart at en mannlig asylsøker kommer fra et trygt område og derfor er utelukket fra kollektiv beskyttelse etter § 7-5 a tredje ledd, er det ikke nødvendig å vurdere om vedkommende også er omfattet av begrensningen for menn i alderen 18 til 60 år. Bestemmelsenes rekkefølge i paragrafen er ikke avgjørende for hvilke vurderinger som må gjøres.

2.2 Unntak for søkere som har foreldreansvar eller er verge, eller annet nært familiemedlem, for medfølgende barn eller barn i Norge og skal utøve omsorgen alene

Foreldreansvar eller vergemål skal dokumenteres med dokumenter utstedt av offentlige myndigheter i Ukraina. Dokumentene skal være i original form. Kopier eller bilde på telefon godkjennes ikke som dokumentasjon for å kvalifisere til unntak. Søkeren må også klart sannsynliggjøre, fortrinnsvis ved hjelp av relevant dokumentasjon, at vedkommende skal ha omsorgen alene i Norge. Hvilken type dokumentasjon som her vil være tilstrekkelig, må i noen grad baseres på erfaringer når regelverket trer i kraft. Søkeren bør i utgangspunktet kunne legge frem en skriftlig erklæring fra den andre forelderen, med kopi av vedkommendes innenrikspass/utenrikspass. Det kan tenkes situasjoner hvor dette ikke er mulig, men det må være klart sannsynliggjort at vilkårene for unntak er oppfylt.

Som en sikkerhetsventil åpnes det også for at andre familierelasjoner enn foreldreansvar og vergemål i særskilte situasjoner kan danne grunnlag for unntak. Forskriftsbestemmelsen fastsetter derfor at det kan gjøres unntak for annet nært familiemedlem. Med dette menes bestefedre, stefedre, fosterfedre og eldre brødre, forutsatt at relasjonen er dokumentert og at utøvelse av aleneomsorg er klart sannsynliggjort. Andre relasjoner, som onkler eller venner av familien, omfattes ikke. Det legges til grunn at denne sikkerhetsventilen sjelden vil være aktuell, og at utgangspunktet vil være at en ev. søknad om beskyttelse går i asylsporet om det ikke er tale om foreldreansvar.

2.3 Unntak for søkere som er dokumentert fritatt fra eller åpenbart ute av stand til militærtjeneste i Ukraina

Det gjøres også unntak for søkere som kan dokumentere at de er fritatt fra militærtjeneste i Ukraina eller som åpenbart er ute av stand til å utføre militærtjeneste. Med «fritatt fra militærtjeneste» menes at vedkommende på individuelt grunnlag er fritatt fra alle former for tjenestegjøring, også som ikke-stridende, og kan dokumentere dette. At fritaket må være individuelt, innebærer at det ikke er tilstrekkelig å vise til generelle regler om fritak f.eks. for studenter eller bestemte yrkesgrupper. Et kortsiktig fritak vil heller ikke være tilstrekkelig. De eksakte kravene til dokumentasjon må utvikles i praksis, og UDI har i høringen av forskriftsendringen opplyst at det i startfasen vil måtte være større grad av manuell kontroll.

Unntaket for menn som er «åpenbart ute av stand til å utføre militærtjeneste» er ment som en sikkerhetsventil for tilfeller hvor det vil fremstå helt urimelig at bestemmelsen kommer til anvendelse. Terskelen for unntak skal være høy, og basert på det grunnlaget som fremlegges umiddelbart. Det skal ikke foretas en grundig vurdering av vedkommendes helsetilstand: Dette vil ev. være et tema i forlengelsen av asylsaksbehandlingen, jf. utlendingsloven § 38. Unntaket gjelder for personer som av umiddelbart konstaterbare grunner ikke kan tjenestegjøre, heller ikke som ikke-stridende, typisk på grunn av svært alvorlig sykdom eller sterkt nedsatt funksjonsevne.

2.4 Unntak for Medevac-pasienter

Avgrensningen i nytt tredje ledd gjelder ikke for søkere som tilbys medisinsk evakuering til Norge via EUs ordning for sivil beredskap (UCPM) eller er medfølgende pårørende til disse.¹ Unntaket er det samme som i tredje ledd om trygge områder.

2.5 Skjæringstidspunkt

Endringene i personkretsen gjelder kun for asylsøknader *frem satt etter forskriftens ikrafttredelsesdato* (nyankomne). Asylsøknader frem satt, men ikke avgjort, før denne dato behandles etter regelverket som gjaldt på tidspunktet for fremsettelse. I denne sammenheng regnes søknaden også som frem satt dersom søkeren har bestilt time hos politiet for registrering eller er henvist til venteinnkvartering i påvente av ankomstregistrering, forutsatt at søkeren møter til avtalt time og/eller oppholder seg ved anvist venteinnkvartering.

Dersom utlendingen fikk midlertidig kollektiv beskyttelse *før* endringens ikrafttredelse, berøres han/hun ikke av avgrensningen, heller ikke ved sak om forlengelse. Dersom utlendingen derimot fikk midlertidig kollektiv beskyttelse *etter* endringens ikrafttredelse fordi én av unntaksbestemmelsene nevnt i punkt 2.2 og 2.3 ble anvendt, og det senere viser seg at vedkommende har gitt *uriktige opplysninger* om avgjørende forhold, vil søkeren kunne nektes forlengelse i medhold av utlf. § 7-5 a sjette ledd annet punktum (ev. kan det bli aktuelt med tilbakekall). Det samme gjelder dersom vilkårene for unntak ikke lenger er til stede, f.eks. fordi vedkommende ikke lenger har aleneomsorgen for barn. Det er derimot ikke aktuelt å nekte forlengelse på det grunnlag at en mann som har fått kollektiv beskyttelse som mindreårig, senere fyller 18 år i Norge.

3. NÆRMERE OM KONTROLLNIVÅET

Søkeren skal dokumentere sin identitet og alder, og menn må dermed også dokumentere om vedkommende er i aldersgruppen som fremdeles er omfattet av ordningen med kollektiv beskyttelse (under 18 og over 60 år). Søkeren er også ansvarlig for å sannsynliggjøre at vedkommende ev. oppfyller ett av unntakene nevnt i punkt 2.2 og 2.3. Søkeren skal gis informasjon om at det kan bli foretatt *etterfølgende kontroll* av relevante opplysninger og etterfølgende omstendigheter, og hvilke konsekvenser det kan få dersom det blir avdekket at søkeren har gitt uriktige opplysninger eller dersom vilkårene for unntak ikke lenger er til stede. Det vises til utlf. § 7-5 a sjette ledd, som regulerer nektelse av forlengelse av oppholdstillatelse, og til utlendingslovens generelle bestemmelser om tilbakekall.

¹ Jf. Justis- og beredskapsdepartementets instruks GI-14/2022 *Revidert instruks om medisinsk evakuering av ukrainske borgere mv. fra naboland innen rammen av EUs ordning for sivil beredskap (UCPM)*

4. IKRAFTSETTING

Endringene får anvendelse for alle søknader om beskyttelse som fremsettes etter forskriftens ikrafttredelse. Endringene trer i kraft 4. mai 2026.

Med hilsen

Nina E. D. Mørk e.f.
avdelingsdirektør

Sigurd Bordvik
departementsrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Vedlegg: Endringsforskrift

Kopi:

Politidirektoratet
Politiets utlendingsenhet
Utlendingsnemnda
Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Utenriksdepartementet